

Lakewood Daf Yomi

PRESENTED BY SRULY BORNSTEIN

לע״נ

ברוך דוב ז״ל בן יבלחט״א משה חיים ווידרא נ״י
הרב שמעון דוד בן ר' יעקב יוסף איידער זצ״ל

מראה מקומות רשפי אש

לע״נ מרים שיינדל בת יבלחט״א אפרים שמעון סינאוויץ

י א ב מ"י פ"ה מהלכות
סוכה הלכה כה סגמ ע"פ
מנ טו"ע א"ח סמן חללו
סע"ף: 6
י א ג ד מ"י פ"ה מהלכות
סוכה הלכה כה סגמ ע"פ
מנ טו"ע א"ח סמן חללו
סע"ף: 6
י ב ד מ"י פ"ה מהלכות
סוכה הלכה כה סגמ ע"פ
מנ טו"ע א"ח סמן חללו
סע"ף: 6
י ג ד מ"י פ"ה מהלכות
סוכה הלכה כה סגמ ע"פ
מנ טו"ע א"ח סמן חללו
סע"ף: 6
י ד מ"י פ"ה מהלכות
סוכה הלכה כה סגמ ע"פ
מנ טו"ע א"ח סמן חללו
סע"ף: 6

הנהגות הב"ה

(ב) תוס' ד"ה אל וכו'
גמ' הספיק דהיא
עמיה: (ג) בא"ד
במ"ו של שמעון שלא
מדעתי:

רבינו הנגאל

שינוי דמקרא נמי אסא
דהושענא קרו ליה:
אסיקנא מחלוקת ר'
אליעזר וחסכום בסוכה
גזולה בחוקק חבירו
הוציא סוכתו ור'
אליעזר פוסל וחסכום
מכשירין אבל גזל עשיר
וסיכך בהן אין לו אלא
דמי עשיר בלבד. פ"י
פעמיה. צעקתיה אמר
רבינא גזל בשורא וסיכך
בה עבד רבנן קמחא בה
בדנתן כספי גיטין מריש
הגזול שבנאו בבנין
שוטל דמי כפר תקנת
השבים. ותי חמיה
בטינא. כלומר כבעה
בטס ליהותה שם אין
מחיבין אותו להסירה
ולתהורה (א) אלא נותן
את דמיו דרין. תנא אין
אדם יוצא י"ח בלולב של
חבירו וראשון א"כ
נותן לו במתנה גזורה
ומעשה כר"ג וקנין שהיו
באים בספיקה ולא היה
להם לולב לקח רבן
גמליאל לולב באלף זה
זה וכו' וכו' וכו' וכו' וכו'
במתנה גזורה לחבירו
החביר לחבירו כר תנא
יבש פסול ור' יהודה
מכשיר אוקמה רבא
מחלוקת ר' יהודה ורבן
בלולב דר' יהודה מכשיר
ויבש ולא בעי הדר
בלולב והא דקנין אין
אוגרין את הלולב אלא
במינו לאו משום דבעי
הדר בלולב אלא משום
דרי יהודה סבר לולב
צריך אגרי ותי אגרי ליה
בסין אחר וזהו ליה מנין
הלולב הוה ליה ה' מנין
לפיכך תני אין אוגרין
את הלולב אלא במינו
ואפי' סבי ורבינא בו
שהוה במינו דקל כשר
ואפי' סבי ורבינא בו
לאגד בו. והא דתניא
(ובתנן) (ג) במינין מכשירין
יבישין פסולין ר' יהודה
אומר אף יבישין כשירין

ליקובי רש"י

יאגדנו ביאמריה. אם
נפדו עולי יבנה שבו
עולין עם השדה כשאר
לולבין ולקילבין. ב"ב.
אולי"ם שגל כסבי
הקילב ומכך סבי לולב
במנין. בעיקרא
דריש"א לתמן ממני
נכרין וקולטן עד שאלוין
לאגד (לקמן ל').

הנהגות וציונים

(א) ציל אפי"ו (ב) כח"י
(ג) דמרי: (ד) ציל אף
יקשין בשירין וכו'
לקמן בריש ע"ב ובמ"ו
גזולה (ו) ריש דמרי דק"ט:
(ז) ל' להוסיף א"ל אלא
דעמא (באורח הטיה):
(ח) בדפרי"ד ועל זה דק.
וכה"ג מהרש"ל
ע"י, ולפינו ע"י ע"י
המהרש"א ע"י, ועי'
מהר"ם כפרת וסרת
ש"ר ח"ג סי' רח:
(ט) ציל במעטין:
(דפרי"ד) (י) רש"א
(י"א) ל' כיה בהנה
אשרי (י"ב) סי' טז
ועין גמ'א חללו ס"ק ז:

עין רש"י

קורו"נא. פירוש פריש,
פושט (עין וי"ו מצ"ס
כלאס פ"ה מ"ד מרדך
ע"ד פריש). פ"צ"ד"ש.
פירוש מוש"ס מקטטה
(מסוף המדון ע"ד נמש),
ע"פ (עין וי"ו) ש"י
(ג). ה.

א"י קרקע גזולה. אמנת הוא דר' אליעזר סבר כן דשמעין ליה הכי
גזולה כמ"ל (ב"ק דף ק"ח): אלא רואה ליישב דבריו בכל ענין:
אבל גז' עצים וסיכך בהן. אף זה לא גזולה ולא שאלה דקנינו
השם ועוד משום מקנת השצים אין
לו עליו לסמור את בנינו אלא יחזור

דמיס והא דלמרינן צפרק היסן (לעיל
דף ס:). דלמור רבנן גזולה ללו
גזול סוכה המחוברת לקרקע ולא
גזול עצים וסיכך בהן אלא גזול
סוכה העשירה בראש הענלה או בראש
הספיקה (ב) והיא עלמנה גזולה שאינה
מחוברת לקרקע ואין עליו להסמור
דמיס אלא כמו שהיא גזולה לין זה
משום מקנת השצים שהרי לא ערמ
לנעומו ולא הו"ל עליו ילאות הלכך
גזולה היא כן פ"י בקומטר ועל חס
דק"ג דמכחיז לך דממעטין (א) גזולה
צפרק היסן (לעיל דף ס:). וגזל ע"ס
וסיכך בהן שימי הסמור לצריחו הוא
ומדאורייתא לא קני ומשום מקנת
מריש היינו מדבנן וקרא מיתוסק
מדאורייתא ואפילו [מדרע"ן] גלג
עגלה וספיקה איכא לאוקומיה קרא
כגון צראון שנה סוכה כמזרו של
שמעון (ג) מדעמו וכל שמעון ותקני
את ראוין והו"ל וסוכתו לין ע"פ
מורה שאלה. כ"ן ללא קיימא ברשומי
של ראוין ולא דמיא לקרקע דמחוקק
העגלים עומדת ולכן אין לקרקע
גזולה: (ד) ר"י א"כ מ"ש קשינין ו"ב
א"ארתו. פ"י בקומטר לא הו"ל
למזוד זה מזה ולא נימן לידרש
מעמנו מכל י"ג מדות שהמורה
נדרש בהן אלא קל ומומר ומינה
גזולה פ"י דלפילו סמוכין דהיינו שני
מקראות סמוכין זה לזה נימן
לדרש מן המורה דלמזוד צריש צימות
(דף ז:). סמוכין מן המורה מנין
שנאמר סמוכין לעד לעולם עשוי
באמת ויש. כל עין היקישא דהיינו
שני דברים המוקשים צפוק אחד
ואפילו לר' יהודה ללא דריש סמוכין
אלא היכא דמוכח ומופנה כדלמרינן
הסם מ"מ ביקישא מודה אלא כל
המדות אדם דן מעמנו חוץ מגזרה.
שזה דאין דן אלא אם כן למדה מר"ב.
לא עיין לשון הסדר אלא בפירוט:
אין אוגרין את הלולב אלא במינו.
מינה הכי עני למימר משום
דבעי הדר והא פסל צממנין
(ד' ז:). צמימנין של זהב שהיו
עושין משום נוי ושמה הוה מני
משום וליעושמין:
לא מצא אתרוג לא יביא לא רמון
ולא פריש. יש לקדק מכלן
לאס לא מלא כשר ממכך צפוק
מדקט פריש או רמון ויש לדמות
אלא יש לקדק דשרי כמו לולב
פסול לרבנן בשעת הדחק:
הואיל

הושענא מעיקרא נמי לאסא הושענא קרו
ליה ת"ר סוכה גזולה והמסכך ברשות הרבים
ר' אליעזר פוסל והכמיום *מכשירין אמר רב
נחמן מחלוקת בשתוקף את חבירו והוציא
מסוכתו ורבי אליעזר למעמיה דאמר (א) אין
אדם יוצא ידי חובתו בסוכתו של חבירו אי
קרקע גזולה סוכה גזולה היא ואי נמי קרקע
גזולה סוכה גזולה היא ורבינא
למעמיהו דאמרי אדם יוצא ידי חובתו
בסוכתו של חבירו וקרקע אינה גזולה וסוכה
שאלה היא אבל גזול עצים וסיכך בהן דברי
הכל אין לו אלא דמו עצים מומאי מדקתני
הומאי דרשות הרבים מה רשות הרבים קרקע
לאו דידיה הוא סוכה נמי לאו קרקע דידיה
הוא ההיא סבתא דאתאי לקמיה דרב נחמן
אמרה ליה ריש גלותא וכולהו רבנן דבי ריש
גלותא בסוכה גזולה הווי יתיב צווחה ולא
אשגח בה רב נחמן אמרה ליה איתתא הוה
ליה לאבוהא תלת מאה ותמני סרי עברי
צווחא קמייכו ולא אשגחיתו בה אמר להו
רב נחמן פעיתא היא דרין וכן לה אלא דמי
עצים לבגד אמר רבינא ר' יואי כשורא
דמטלתא גזולה עברי ריה רבנן תקנתא
משום תקנת מריש פשיטא מאי שנא מעצים
מהו רתימא עצים שכיחו אבל האי לא
שכיחא אימא לא קמ"ל הני מילי בגו שבעה
אבל לבתר שבעה הדר בעיניה ואי חבירו
במינא ואפילו לאחד שבעה נמי ידבי ליה
דמי. תנא יבש פסול רבי יהודה מכשיר אמר
רבא מחלוקת בלולב דרבנן סברי מקשינין
לולב לאתרוג מה אתרוג בעי הדר אף א"כ
בעי הדר ור' יהודה סבר לא מקשינין לולב
לאתרוג אבל באתרוג דברי הכל הדר בעינין
ובלולב לא בעי ר' יהודה הדר והתנן רבי
יהודה אומר יאגדנו מלמעלה מ"מ לאו משום
דבעי הדר לא כדקתני מעמא ר' רבי יהודה
אומר משום ר' טרפון (ב) כפות תמרים כפות
ואם היה פרוד יכפתנו ולא בעי הדר והתנן
אין אוגרין את הלולב אלא במינו דברי רבי
יהודה מאי מעמא לאו משום דבעי הדר
לא דהא אמר רבא (ואלא) אפילו בסיב ואפילו
בעיקרא דדיקלא [ואלא] מאי מעמא דרבי
יהודה התם דקא סבר לולב צריך אגד
ואי מייתי מינא אחרניא הוה להו חמשה
מינין ובאתרוג מי בעי רבי יהודה הדר
והתניא (א) ארבעת מינין שבלולב כשם שאין
פוחתין מהן כן אין מוסיפין עליהן לא מצא
אתרוג. לא יביא לא פריש ולא רמון ולא
דבר אחר ר' בבושין כשרין יבשין פסולין ר'
יהודה אומר אף יבשין וא"ר יהודה מעשה
בבני

הושענא קרו ד"ה. על שם שרגילין לאוגרין להושענא כגון:
ברשות הרבים. הא נמי גזול הרבים: מחלוקת. הא דפסול ר' אליעזר
כגון שתקף את חבירו צווחה והו"ל מסוכתו הגזירה צקקעו של
גזול וכל המחובר לקרקע הכי הוא צקקעו: ור' אליעזר למעמיה.
דלמר סוכה שאלה אין יוצאין בה
צ"פ היסן (לעיל ס:). הלכך ממה נפשך
ע"פ פסול: אי קרקע גזולה. כלומר
אם יש על הקרקע מורה גזול כשאר
מטלטלין לעמוד צחוקה הגזול: סוכה
גזולה היא. ור' אליעזר דריש מעשה
לך משלך ולא גזולה ולא שאלה:
ועליה היא הו"ל לה שאלה. ופלוגתא
היא בגזול (ב"ק דף ק"ח): איכא למ"ד
קרקע גזולה דלריש ריבוי ומיעוט
ואיכא למ"ד קרקע אינה גזולה דלריש
כללי ופרטי: ורבנן למעמיהו.
דלמרי יוצא אדם צוקה שאינו שלו
שאלה וס"ל קרקע אינה גזולה
דרבנן היא דלמרי צ"פ הגזול (ע)
קרקע אינה גזולה ופליגי עליה
ד"ר נמי כהה דגזילת קרקע הלכך
שאלה היא. וה"ה נמי דה"ל לר"י
למימר דר"א למעמיה דלמר גזול
(ע) קרקע גזולה וסוכה גזולה היא
דמיאשי בעלים מינה כשאר מטלטלין
דה"ל קרקע צחוקה גזול ורבנן
למעמיהו דלמרי קרקע אינה גזולה
ושאלה היא אלא אי אמר הכי הו
שמע דלמרי ר' אליעזר שאלה ואין
קס לן בש"ן (לעיל דף ס:). דלף
בשאלה פסול הלכך אמר לה רב נחמן
ממה נפשך כלומר א"ר הוה ספיקה ליה
לר' אליעזר קרקע אינה גזולה כרבנן
א"כ פסול לה משום שאלה: אב"י
גז' עצים וסיכך בהן. אף זו לא
גזולה ולא שאלה דקנינו צמינו
מעשה ושימי השם ועוד משום מקנת
השצים (א) אינו צריך לסמור בנינו אלא
יחזור דמיס. ודלמרינן צ"פ היסן (ע)
דמזוד רבנן גזולה לאו גזול סוכה
המחוברת לקרקע ולא גזול ע"ס
ומסכך בהן אלא גזול סוכה העשירה
בראש הענלה וצראון הספיקה היא
עלמנה גזולה שאינה מחוברת לקרקע
ואין עליו להסמור דמיס אלא כמו
שהיא צריה דאין כאן משום מקנת
השצים שהרי לא ערמ עליה לנעמה
ולא הו"ל עליה ילאות הלכך גזולה
היא: מומאי. דגזולת קרקע פליגי
וצעמנא לשאלה: ההיא סבתא.
דגזול ממונה עברי ריש גלותא ע"ס
וסככו בהן: צווחה. צווחה להסמור לה
ע"ס עמנן: אבוהא. לאצרה אמי
ילתי צימו שמה ע"ס וסלג מואות:
פעמיה. קולטת היא זו: א"א דמי
עצים. דמקנת חכמים היא זו על
המריש הגזול שגזרו צמרה שיעול
הגזול את דמיו ולא מיציהו לקקע
את צמינו מפני מעשה השצים צמס'
גיטין (דף נב:). עבדו רבנן תקנתא.
לעול דמי: מפני תקנת מריש. ולא
למרינן אף כהן הפסד מרובה ויסמור

סוכתו דמזוד משוי ליה כל שצעה כמנין קצע:
קצע: פשיטא מאי שנא מעצים. דלמזן לעיל גזול ע"ס וסיכך בהן אף לו אלא דמיס: עצים שכיחו.
לנעמת דמיס שיען לו זה הלכך משום מקנת השצים לא אטרמיהו לגזול דהא גזול מני מיערמ ומנין: ואי חברה במינא. הוה ליה כשאר
קצו קצע: מה אתרוג בעי הדר. כדמכ"ז ביה: לא הוקשו למזוד זה מזה ולא נימן לדרש מעמנו מכל י"ג מדות שהמורה
נדרשת בהן אלא ק"א: אבל אתרוג דבי הדר. דהדר כמינ ציה ולא דרישין ליה לרבי יהודה אידור ליה לין חו"י כדלריש ליה פן
עזאי לקמן (דף נב:). כמות. לשון אקירה כדתינן (מס' דף ע"ב): כופת שמי ידיו על העמוד: אין אוגרין את הלולב. הא לולב היינו הושענא
כולהו שלשה המינים יחד: אפי"ו בסיב. הגל כמינ דהקל ונכרך כמינ כעין לולב גפנים: ואפי"ו בעיקרא דדיקלא. מן הקליפה
ואע"פ שאין מנאסין דומה למראה הלולב ובלבד שיהא מנאסין המין (ד) דעמנא דר' יהודה הסם לאו משום סדר הוא: א"א משום דקפדו א"כ
צריך אגד. הלכך כל הנאגד עמו הו מן המנאסין ונמלא עובר צל מוסף אס יאגד מין חמישי: פריש. קורו"נא: בבושין. פלגדי"ש:
צנני

תורה אור השלם
א) ולקרקע לבס פ"ה
בראשון פ"י עין הדר
כפת תמרים ונען עין
עבת ונע"ב נה"ל
השפיקה לפני ה'
איתרובן שבעת ימים:
ויק"א כ"ז ס'

תקיעת השופר עצמה כנגד מלכויות זכרונות ושופרות

ואשר יראה בזה בס"ד, דיעוין ברש"י (ר"ה ל"ג ב') בהא דתנן התם סדר תקיעות שלש של שלש שלש: אחת למלכויות ואחת לזכרונות ואחת לשופרות, וצ"ב דהא הכא איירי בעצם התקיעות ולא בדין הברכות, ואפשר שכיון דתקנו לתקוע על סדר הברכות מש"ה נקט רש"י הך לישנא, אכן יעוין ברש"י (ל"ד א' ד"ה מנין) שכ': "עבדינן תלתא זימנא למלכויות חדא לזכרונות חדא לשופרות חדא", והכא הא איירי בעיקר הדרשות דאורייתא דסדר התקיעות, ואילו דין הברכות וכן דין התקיעות על סדר הברכות אינו אלא מדרבנן, כמבואר בגמ' ל"ד ב', וכן עיין במתני' (ל"ג ב') מי שבירך ואח"כ נתמנה לו שופר תוקע ומריע ותוקע שלש פעמים, וכתב רש"י (ד"ה תוקע): "בשביל מלכויות וכן בשביל זכרונות וכן בשביל שופרות", והכא הא כבר בירך והתקיעות אינם כלל על סדר הברכות, וא"כ אמאי קאמר רש"י דהתקיעות הם בשביל מלכויות זכרונות ושופרות. ואשר נראה מבואר בד' רש"י דאף דאמירת מלכויות זכרונות ושופרות אאמד"ר, אבל התקיעות בעצמותם יש בהם קיום מה"ת של מלכויות זכרונות ושופרות, שזהו ממהותם ועצמותם של התקיעות, וכל סדר מהן חלוק במהות קיומו, האחד קיום של מלכויות והשני זכרונות והשלישי שופרות, וא"ש כל דברי רש"י הנ"ל. ומקור הדבר י"ל דהוא בברייתא (ר"ה ט"ז א') אמר הקב"ה אמרו לפני מלכויות כדי שתמליכוני עליכם זכרונות כדי שיבא לפני זכרוכם לטובה ובמה בשופר, ויעוי"ש בריטב"א שכתב (בדרכו הראשונה שם) דבמה ראוי להמליכו ולהזכיר זכרו לפניו "בשופר", שכן כתיב ויתקעו העם בשופרות וימליכו וגו', ומלכותא דארעא כעין מלכותא דרקיעא, וכ"נ מן התוספתא וכו', ופסוקי שופר פשיטא דכיון דאיכא שופר איכא נמי פסוקי שופר עיי"ש (ובדרך השנייה כתב ד"במה בשופר" כולל הן את השופר והן את ברכת שופרות).

ועיין בשלה"ג בפ"ק דר"ה בשם לשון ריא"ז שכ' בזה"ל: "כשם שתוקעין בשופר בר"ה כך אומרים פסוקים של מלכויות זכרונות ושופרות אמר הקב"ה אמרו לפני מלכויות שתמליכוני עליכם זכרונות שיבא לפני זכרוכם לטובה שופרות שתתנו לב ותצפו ליום הדין ולימות המשיח ובמה בשופר", והרי ד"במה בשופר" אינו ביאור על פסוקי שופר אלא דבר בפ"ע הוא, והיינו דע"י השופר מתקיימים כל שלשת הענינים הללו, ולפי"מ דקי"ל דכולם ד"ת מתחלקים באמת הנך שלש שלש שלש להנך תלתא עניני [וזו הכונה בלשון

ריא"ז שם כשם שתוקעין וכו' כך אומרים פסוקים וכו', דצ"ב מאי לישנא דכשם, וביחוד דהתקיעות אין מעכבות הברכות, אלא שכשם שיש קיום של מלכיות זכרונות ושופרות בתקיעת שופר כך תקנו לקיימם באמירה וברכה].

תקיעת שופר - מעשה תפילה

ויסוד הדבר מתבאר עפי"ד רש"י במשנה בר"ה (כ"ו ב') שופר של ר"ה של יעל פשוט, דטעמא הוא דמידי תפלה בעי פשיטות, וכ"כ בגמ' שם (ד"ה כמה דכייף וד"ה כמה דפשיט) דשופר לתפלה הוא, ומבואר דתקיעת שופר הוי מעשה תפלה, והיינו דמלבד דתקיעת שופר הוי קיום ומעשה מצוה כנטילת לולב יש בו גם גדר של תפלה [ושמעתי להוסיף ראי' לזה מקרא דכתיב ותיטב לה' משור פר, ואמרי' בגמ' (ר"ה כ"ו א') מאי משור פר משופר, ופירש"י: ותיטב תפילתי משופר, והרי דיש בשופר קיום של תפלה]. וכ"ה מפורש בתפילת שופרות: כי אתה שומע קול שופר ומאזין תרועה ואין דומה לך, וכן בחתימה: שומע קול תרועת עמו ישראל ברחמים, דהא לא מצינו גדר של "שומע" במצוות, שמצוות אין ענינן ל"שמיעה" אלא שהן רצויות ומתקבלות לפניו ית', ורק בתפלה מצינו ענין של "שומע תפלה", ומבואר דעצם התקיעה הוי מעשה תפלה וקול השופר הוא קול תפלה וזעקה (וכן שמעתי מכבר בשם מרן הגרי"ז זצוקללה"ה).

וי"ל דתוכן התפלה דבשופר הוא באמת מלכיות זכרונות ושופרות, ומקור הדברים י"ל דהוא בברייתא הנ"ל (ר"ה ט"ז א' ל"ד ב') אמר הקב"ה אמרו לפני מלכיות זכרונות ושופרות, וכבר עמדו הראשונים על לשון זו דמשמע דהוא דאורייתא (עי' ריטב"א ט"ז א' וברשב"א ל"ב א'), וכן בגמ' ל"ב א' רחמנא אמר אדכר (יעו"ש ברשב"א, ועיין בכפ"ת דכתב די"ל דבאמת הוי דאורייתא רק חשיב דרבנן כשי' הרמב"ם דדבר הנלמד מדרשא חשיב נמי ד"ס, וצ"ע דבגמ' משמע דחשיב דרבנן ממש, וכן ס"ל לראשונים ז"ל). מיהו לשי' רש"י א"ש היטב, דעצם החפצא דמלכיות זכרונות ושופרות אכן הוי דאורייתא, אלא דמה"ת הן מתקיימות ע"י התקיעות ומדרבנן תקנו להם ברכות [והנה יעוין בגמ' (ר"ה ל"ד א') דאיכא מאן דסבר דשתי תרועות הן מה"ת ואחת מד"ס ואיכא מ"ד דס"ל דאחת מה"ת ושתיים מד"ס, וכתב רש"י דהטעם דחייבו לתקוע מד"ס כדי להשוות מלכיות וזכרונות ושופרות לתקיעותיהן, ונראה הביאור לפי הנ"ל, דהמ"ד דס"ל דשתיים מה"ת היינו דחדא למלכיות וחדא לזכרונות ושופרות כלול עם שניהם דהוא עיצומו של שופר (יעו"ש

בריטב"א בדט"ז כנ"ל) והמ"ד דס"ל דאחת מה"ת היינו דהתרועה האחת כוללת את כל הקיומים כאחד, אך כיון דמדרבנן הצריכו ברכות, והברכות חלוקות הן, ע"כ התקינו שגם התקיעות יהיו חלוקות אחת למלכיות ואחת לזכרונות ואחת לשופרות].

וא"ש לישנא ד"רחמנא אמר אדכר", והיינו דלשי' רש"י הרי באמת הילפותא דילפינן לזכרונות ושופרות מקראי בגמ' (ר"ה ל"ב א') זכרון תרועה זכרון אלו זכרונות תרועה אלו שופרות, וכן הילפותא למלכיות מן הסמיכות דאני ה"א וכתוב בתריה ובחדש השביעי, דרשות גמורות הן וכנ"ל, והיינו לענין מהותן ועצם ענינן, וכן משמע בר"ח שם דיעו"ש דכתב גבי הדרשות הנ"ל "הנה מצאנו מן התורה שצריך להזכיר זכרונות ושופרות ומלכיות" [והנה ילפינן שם מקרא דשבתון או דמקרא קודש לקדושת היום, ואף דמטבע תפילה הוא מדרבנן, מ"מ יסודו ועיקרו הוא מה"ת, דכתב הרמב"ן בחומש פ' אמור (ויקרא כ"ג ב') בזה"ל: וטעם מקראי קודש שיהיו ביום הזה כולם קרואים ונאספים לקדש אותו, כי מצוה על ישראל לקבץ בבית האלקים ביום מועד לקדש אותו היום בפרהסיא בתפלה והלל לא-ל בכסות ונקי' וכו', ויעו"ש שהביא שם קראי דלכו אכלו משמנים האמורים גבי ר"ה, והרי דאף דתפלה אאמד"ר לשי' הרמב"ן מ"מ יש קיום מה"ת דמקרא קודש ע"י קדושת היום בתפלה].

וכן משמע ברש"י בחומש (ויקרא כ"ג כ"ד) דכ' בקרא ד"זכרון תרועה" זכרון פסוקי זכרונות ופסוקי שופרות לזכור לכם עקידת יצחק שקרב תחתיו איל, ועי' רמב"ן שם שהקשה בתרתי חדא דאמאי לא הזכיר מלכיות ותו דהא אינו אלא מדרבנן וקראי אסמכתא בעלמא (וע"ע בדרשת הרמב"ן לר"ה בזה), ועיין ברא"ם דתירץ היטב הקושיא הראשונה דרש"י לא אתי לבאר דין הברכות רק לפרש המקראות וע"כ מלכיות שאינן נלמדות אלא מסמיכות הפסוקים לאני ה"א (או מקרא דחצוצרות עי' בגמ' שם) אינן ענין לפירוש הפסוק הזה (ויעו"ש שכ' לבאר מה הכריח את רש"י לפרש כן), ועיין בגור ארי' דתי' נמי הקו' הא' כתי' הרא"ם, ואת הקו' הב' תי' בזה"ל: "ונראה אלי שאין הברייתא מפרש הכתוב דכתיב זכרון תרועה שיאמר פסוקי זכרונות ושופרות דודאי מדרבנן הם רק כך פירושו מדכתיב זכרון תרועה ולא יום תרועה, אלא הכתוב ר"ל כי ע"י התרועה יהיו ישראל נזכרים לכך כתיב זכרון תרועה, ובשביל זה תיקנו חכמים ברכות כדאי

בר"ה אמרו לפניו וכו' ובמה בשופר, כך פירושו, ולא שפי' הברייתא כי זכרון תרועה ר"ל שיאמר פסוקי זכרונות ושופרות ורש"י ז"ל הביא הברייתא כצורתה "עכ"ל, וכמדומני שד' הגו"א הן הן הדברים שנתבארו בס"ד, דהדרשות בעיקרן הן מה"ת בעיקר מהותן וענינן, אלא שמה"ת הכל נכלל בתקיעות עצמם ומדרבנן תקנו ברכות כנ"ל [שו"מ בסידור הגר"א מר"י מלצן בענין תקיעת שופר שכ' כן וז"ל: "הגם שברכות הנ"ל מדרבנן מ"מ הם רמוזים בקרא אלא שמה"ת אינם לעיכובא שבתקיעת שופר בעצמו נכללו ג' הענינים וחז"ל ברוח קדשם קבעום חובה להזכיר ג' הענינים בפירוש בדיבור, אבל מה"ת במעשה של התקיעת שופר נכללו כולם וכו'" עיי"ש].

זכרון תרועה מתקיים גם ע"י אמירת פסוקי מלכויות זכרונות ושופרות

והנה בהא דס"ד בגמ' דזכרון תרועה היינו בשבת דאין תוקעין בשבת, ופירש"י: "ולא תרועה ממש אלא מקראות של תרועה יאמרו", וצ"ב לאיזה מקראות מתכוין רש"י ז"ל (יעוין ברא"ם שם כנ"ל שכ' דלס"ד היינו שבשבת זכרון תרועה בפה או במחשבה איכא, תרועה עצמה ליכא עי"ש, ומשמע דפירש דהיינו זכרון ענין התרועה בסתם, אך ברש"י משמע דבעינן אמירת מקראות), ונלענ"ד דהכונה היא לפסוקי מלכויות וזכרונות ושופרות שהן הן זכרון התרועה, והיינו עפ"י משנ"ת דלשי' רש"י עצם הדרשות דמלכויות וזכרונות ושופרות הן מה"ת, אלא דמה"ת הם מתקיימים ע"י השופר, ולפיכך בשבת דליכא תקיעת שופר הרי הם מתקיימים ע"י קריאת ואמירת הפסוקים, שזהו הקיום ד"זכרון תרועה", וזהו לס"ד, וכן לשי' הירושלמי דכ"ה למסקנא (ושי' התו"כ לפי"ד הפנ"י הנזכרים להלן) הרי הברכות והפסוקים דמלכויות וזכרונות ושופרות בשבת הוי מה"ת [ואפשר דיש לומר עוד דיעוין ברש"י בפ' בהר (ויקרא כ"ה ט') שהביא דרשת התו"כ ממשמע שנא' ביום הכיפורים וכו' אלא לומר לך תקיעת עשור לחודש דוחה שבת בכל ארצכם ואין תקיעת ר"ה דוחה שבת בכל ארצכם אלא בבי"ד בלבד, והנה יעוי"ש בר"ש ובראב"ד דכ' דאיי"ז אלא אסמכתא וכ"ה בדרשת הרמב"ן לר"ה, וכ"כ ברא"ם ובגו"א בכונת רש"י, אכן מפשטות לשון רש"י שהביא זה בפירוש פשט הפסוק נראה דהוי מה"ת (עי"ש ברמב"ן), וכן נקט בפנ"י (ר"ה ל' א') בשי' רש"י דדרשא דהתו"כ הוא מה"ת, ואם נימא כן דרש"י נוקט בפירושו כשי' התו"כ ודלא כהבבלי, הי' מתפרש מש"כ רש"י בקרא דזכרון תרועה כנ"ל כפשוטו, דלקושטא